

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

عربی (۱)

سال اول دبیرستان

این کتاب در سال تحصیلی ۹۲-۹۱ بازنگری شد و در اصلاح آن از نظرات دبیرخانه
کشوری درس عربی و نیز گروه‌های آموزشی و دبیران مجرب عربی استفاده شد.

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف: دفتر تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

نام کتاب: عربی (۱) سال اول دبیرستان - ۲۰۴/۱

مؤلفان: حمیدرضا میرحاجی، عیسی متقی‌زاده، مجید صالح‌بک، علی چراغی و عبدالعلی آل‌بویه لنگرودی

بازنگری: عادل اشکبوس، حبیب تقوایی، عبدالله یزدانی و فاطمه یوسف‌نژاد

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع: اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کدپستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وبسایت: www.chap.sch.ir

مدیر امور فنی و چاپ: سید احمد حسینی

نقّاش: محمدحسین تهرانی، مانا نبوی فرهنگد

طراح جلد: محمدحسن معماری

صفحه‌آرا: خدیجه محمدی

حروفچین: کبری اجابتی

مصحح: فاطمه صغری ذوالفقاری، پری ایلخانی‌زاده

امور آماده‌سازی خبر: سپیده ملک‌ایزدی

امور فنی رایانه‌ای: حمید نابت کلاچاهی، ناهید خیام‌باشی

ناشر: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران - تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروبخش)

تلفن: ۵ - ۴۴۹۸۵۱۶۱، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۳۷۵۱۵-۱۳۹

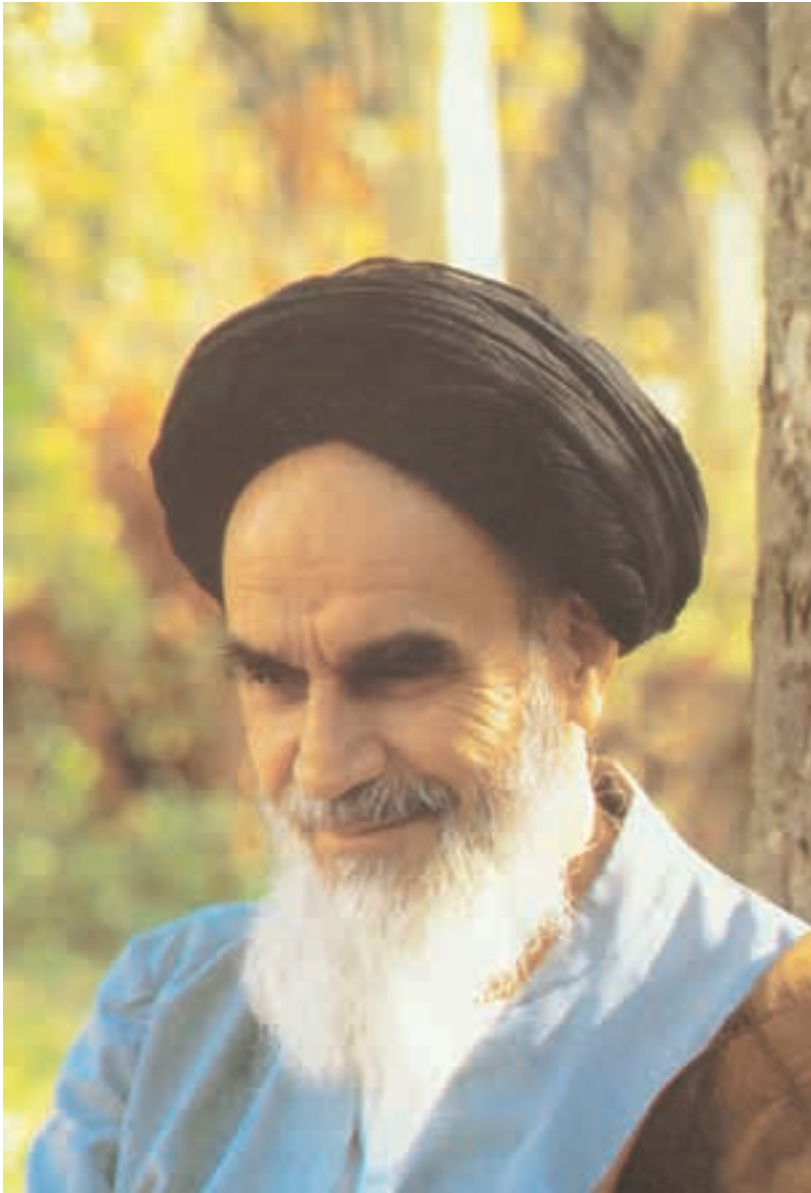
چاپخانه: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»

سال انتشار و نوبت چاپ: چاپ چهاردهم ۱۳۹۲

حق چاپ محفوظ است.

ISBN 964-05-0712-1

شابک ۹۶۴-۰۵-۰۷۱۲-۱

نگوید که لغت عربی هم از ما نیست؛ لغت عربی از ماست؛
لغت عربی لغت اسلام است و اسلام از همه است.
امام خمینی (ره)

مطمان محترم، صاحب نظران، دانش آموزان عزیز و اولیای آمان می توانند نظر اصلاحی خود را در باره مطالب

این کتاب از طریق نامه به نشانی تهران - صندوق پستی ۳۶۳/۱۵۸۵۵ - گروه درسی مربوط و پیام نگار (Email)

talif@talif.sch.ir ارسال نمایند.

دفترتالیف کتاب های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

فهرس الكتاب

الدرس	العنوان	القواعد	الصفحة
الدرس الأول	ياربّ	ياد آوری	۱
الدرس الثاني	زيارة الحبيب	اوزان ثلاثي مزيد (۱)	۱۲
الدرس الثالث	التلميدُ المثاليُّ	اوزان ثلاثي مزيد (۲)	۲۴
الدرس الرابع	العبرةُ	جامد و مشتق (۱)	۳۴
الدرس الخامس	مَشَاهِدٌ مِنَ الْحَيَاةِ الْبَسِيطَةِ	جامد و مشتق (۲)	۴۳
الدرس السادس	التَّجْرِبَةُ	ضمير	۵۳
الدرس السابع	الْهَجْرَةُ	موصول	۶۳
الدرس الثامن	توبَةُ التَّلَبُّ	معرّب و مبني	۷۳
الدرس التاسع	حُسْنُ الْعَاقِبَةِ	جملة فعلية،	۸۱
(فعل و فاعل، مفعولٌ به - جار و مجرور)			
الدرس العاشر	﴿فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ﴾	جملة اسمية، مبتدا و خبر	۹۵
المُعْجَم			۱۰۶

مقدمه

ذات اقدس باری تعالی را سپاسگزاریم که توفیق خدمت به زبان قرآن را به ما عنایت فرمود تا حلقه ارتباط آشنایی جوانان ایران اسلامی با زبان وحی باشیم.

آموزش مرحله‌ای

آموزش زبان، با هر هدفی که باشد، به صورت مرحله‌ای انجام می‌گیرد و از مرحله مقدماتی آغاز می‌شود تا به مرحله پیشرفته برسد.

ویژگی‌های این کتاب

کتاب حاضر از سه بخش اساسی تشکیل شده است:

۱- متون

متون کتاب به شکل قصه و گفت‌وگو تهیه شده است تا ضمن برخورداری از جذابیت و زیبایی، بهتر بتواند دانش‌آموزان را در فهم و درک متون عربی و ترجمه آنها یاری کند. برای اجتناب از طولانی شدن متون داستان‌ها، با بهره‌گیری از تصویر، علاوه بر جذاب شدن کتاب، بار معنایی فراوانی بر عهده این تصاویر گذاشته شده است.

۲- قواعد

در شیوه‌سازماندهی محتوای قواعد با به‌کارگیری نمودار، جدول و کادرهای مختلف، سعی شده که دانش‌آموز با به‌کارگیری روش اکتشافی، خود در فرآیند یادگیری شرکت کند و سنگینی آموزش قواعد با به‌کارگیری این روش حتی‌الامکان تسهیل شود. اهمیت استفاده از حضور فعال دانش‌آموز در فرآیند یادگیری و بهره‌مندی از روش پرسش و پاسخ، از نکاتی است که نباید نادیده گرفته شود.

مطالب کادرهای سمت چپ و راست صفحات قواعد نیز می‌تواند به‌عنوان یک «چاشنی»، امر یادگیری را تسهیل و جذاب کند.

۳- تمرین

در شیوه‌ارائه تمرین‌ها سعی شده که این تمرینات ضمن تحقق بخشیدن به اهداف مورد نظر در هر درس، از جذابیت و تنوع برخوردار باشد تا بتواند مورد توجه دانش‌آموزان قرار گیرد. در این کتاب، بخش «تجزیه و ترکیب» نیز تحت عنوان «الإعراب و التحليل الصرفي» آمده که با

در نظر گرفتن این که «شجره» آموزش قواعد هر زبان، وقتی به بار خواهد نشست که این قواعد را بتوان بر کلمات و جمله‌ها تطبیق داد تا وسیله‌ای شود برای درست خواندن و درست درک کردن مطالب، اهمیت بسیار زیاد این بخش بر اهل فن پوشیده نیست و نباید از آن غافل بود.

در کنار این سه بخش اصلی، بخش‌های دیگری در نظر گرفته شده که همگی با هدف تسهیل فراگیری سه بخش اول سازماندهی شده‌اند. این بخش‌ها عبارتند از:

۱- اَضواء قرآنیة

در کتاب‌های عربی دوره سه ساله راهنمایی صفحه‌ای با عنوان «الدراسات القرآنیة» گنجانده شده تا دانش‌آموزان رد پای آموخته‌های خود را در قرآن کریم جستجو کنند و به آن‌ها یادآوری شود که چگونه می‌توانند آموخته‌های خویش را مورد استفاده و بررسی قرار دهند.

توصیه‌هایی که در این بخش از کتاب حاضر می‌تواند مفید واقع شود، همان مواردی هستند که در کتاب‌های دوره راهنمایی مطرح شده‌اند.

۲- فی رحاب نهج البلاغة

در سه درس از کتاب حاضر تحت عنوان «فی رحاب نهج البلاغة» سعی شده است تا عملاً به آنان نشان داده شود کلمات و عبارات زبان «عربی فصیح» همگی از یک «اصل» منشعب شده‌اند، و آن همان کلام الهی یعنی قرآن کریم است.

۳- کارگاه ترجمه

این صفحه قصد دارد به منظور تقویت قوه درک و فهم عبارات که از اهداف غایی آموزش زبان عربی است، دانش‌آموز را با نکات و اصول ترجمه صحیح آشنا کند. تأکید روی این زمینه در تمامی متون و عبارات و تمرینات، مورد نظر است تا به تدریج امر برداختن به تقویت فهم متون و عبارات جایگاه شایسته خود را باز یابد.

۴- توجه به کاربرد عربی در فارسی

از آنجا که فهم متون فرهنگ اسلامی و نیز دریافت لطایف و حلاوت زبان فارسی جز با یادگیری زبان عربی امکان‌پذیر نیست، لذا در این کتاب نیز چون کتاب‌های دوره راهنمایی، تا حد امکان به این مهم پرداخته شده و در جای جای کتاب علاوه بر استفاده از کلمات و عبارات و متون اسلامی، سعی شده که از عبارات و واژگان عربی مورد استفاده در زبان فارسی استفاده شود.

در پایان و با امید این که تلاش مسئولان، برنامه‌ریزان، کارشناسان و مؤلفان این کتاب بتواند نقش سازنده‌ای در آموزش زبان قرآن داشته باشد، توجه دبیران ارجمند را به چند نکته جلب می‌نماید:

نکته‌ها

- ۱- در زمینه ترجمه، همان‌طور که قبلاً نیز اشاره شده، کار اصلی بر عهده دانش‌آموزان است و معلم می‌بایست نقش راهنمایی و ارشاد داشته باشد.
- ۲- در زمینه قواعد، تلاش شود که از روش اکتشافی بهره‌گرفته شود و دانش‌آموز در جریان یادگیری، مستقیماً دخالت نکند.
استفاده از کادرها و جدول‌ها در فرآیند یادگیری، بسیار مفید و لازم است.
در زمینه قواعد به هیچ‌وجه مطالب خارج از کتاب، آموزش داده نشود. و اطمینان داشته باشیم که تمامی مطالب مورد نیاز به تدریج آموزش داده خواهد شد.
- ۳- سعی شود که پاره‌ای از جمله‌های ساده به هنگام ورود به کلاس و خروج از کلاس، بازکردن کتاب، حل تمرین‌ها و ... به زبان عربی بیان شود تا دانش‌آموز احساس کند در حال فراگیری زبانی زنده و پویا است و می‌تواند از کلمات و عبارات قرآن کریم در گفت و گوها و ... استفاده کند.
- ۴- در ارزشیابی از پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، فقط از آن دسته از کلمات و عبارات به کار رفته در «أضواء قرآنیة» و «فی رحاب نهج البلاغة» و «کارگاه ترجمه» می‌توان استفاده کرد که به نحوی در متن دروس نیز به کار رفته باشد. به عبارت دیگر نباید ترجمه عبارت‌ها و کلماتی خواسته شود که در متن درس نیست.

«وَمِنَ اللَّهِ التَّوْفِيقُ»

گروه عربی دفتر تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

www.arabic-dept.talif.sch.ir

سایت گروه عربی